

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

شماره: ۸۸/۱۷۵۲۰۸
تاریخ: ۱۳۸۸/۸/۱۸
پیوست: دارد

بسمه تعالی

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی و غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و مؤسسات اعتباری توسعه و شهر ارسال گردد.

با سلام و احترام؛

پیرو بخشنامه شماره مب/۵۰۷۲ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۶ این بانک در خصوص ابلاغ تصویب‌نامه شماره ۱۷۵۰۵۱/ت/۴۳۷هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰ هیأت محترم وزیران با عنوان "آیین‌نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی/ارزی)" به پیوست، تصویب‌نامه شماره ۱۵۳۹۶۵/ت/۱۴۹۸هـ مورخ ۱۳۸۸/۸/۳ هیأت محترم وزیران - به عنوان جایگزین تصویب‌نامه یاد شده - جهت اجرا، ارسال می‌گردد.

خواهشمند است دستور فرمائید مراتب به قید تسریع به کلیه واحدهای ذی‌ربط آن

بانک/مؤسسه ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت گردد. ۳۳۱۳۸۷/د.

پیوست: ۵ برگ

اداره مطالعات و مقررات بانکی

صدیقه رهبر شمس کار

۳۸۳۱-۳

مهناز بهرامی

۳۸۱۶

شماره ۴۱۴۹۸ هـ
تاریخ ۳۰/۳/۷۸

۱۵۳۹۶۵

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - وزارت دادگستری
وزارت کار و امور اجتماعی - وزارت کشور - وزارت امور اقتصادی و دارایی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۷/۱ بنا به پیشنهاد مشترک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۵) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه های طرح و تسریع در اجرای طرحهای تولیدی و افزایش منابع مالی و کنترالی بانکها - مصوب ۱۳۸۶ - آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی)

- ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات و عبارات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
  - الف - بانک مرکزی : بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
  - ب - مؤسسه اعتباری : تمامی بانکهای دولتی و غیردولتی و سایر مؤسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی.
  - پ - مشتریان : اشخاص حقیقی و حقوقی و مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره اشخاص حقوقی (متصدی در زمان سررسید تسهیلات) و شرکتهای زنجیره ای.
  - ت - شرکتهای زنجیره ای : شرکتهایی (غیر از سهامی عام) که حداقل یک عضو هیئت مدیره آن به طور همزمان عضو هیئت مدیره حداقل یک شرکت دیگر باشد و یا شرکتهایی که پنجاه درصد (۵۰٪) از سهام آن متعلق به یک نفر (حقیقی یا حقوقی) و یا ذینفعان واحد آن (به موجب تعاریف یادشده در بخشنامه های صادر شده توسط بانک مرکزی) باشد.
  - ث - مشتریان خوش حساب: مشتریانی که در هیچیک از مؤسسات اعتباری بدهی و تعهدات غیرجاری (اعم از ارزی و با ریالی) نداشته باشند.

تصویب نامه هیئت وزیران

ج - دستگاههای اجرایی: دستگاههای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ -

چ - مطالبات: اعم از مطالبات ریالی (شامل تسهیلات اعطایی به اشخاص حقیقی و حقوقی، بدهی مشتریان در حساب بدهکاران موقت، بدهی مشتریان در خصوص اعتبارات اسنادی و ضمانتنامه‌های پرداخت شده و بروت ارزی مدت‌دار پرداخت شده و پیش‌پرداخت در خصوص خرید اموال معاملات، اموال خریداری شده در خصوص عقود، کالاهای معاملات سلف، کار در جریان جعانه و خرید دین) و مطالبات ارزی (شامل تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی، ارز تنخواه صادراتی به شرح تعریف شده در بند (ح) و تمامی تسهیلاتی که دریافت کننده متعهد به بازپرداخت آن به ارز می‌باشد

ح - ارز تنخواه صادراتی: تسهیلات ارزی که به موجب تبصره (۲۹) قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۶۸ - توسط دولت برای تشویق و حمایت صادرات کالاهای غیرنفتی و منحصراً برای واردات اولیه و کمکی و کسب و کسب برای تولید و صدور کالاهای غیرنفتی و همچنین صدور ضمانت‌نامه‌های صادراتی و خدمات خارج از کشور پس از دریافت تضمین مبنی بر برگشت ارز اعطایی با اهداف صادراتی برنامه در اختیار صادرکننده قرار گرفته است. بانک توسعه صادرات ایران به موجب معاد قوانین برنامه های دوم و سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و نیز قوانین بودجه از جمله قانون بودجه سال ۱۳۸۶ موظف شده است که این وجوه را وصول و به عنوان سرمایه دولت نزد بانک منظور و از محل آن مجدداً به صادرکنندگان تسهیلات پرداخت نماید.

خ - مطالبات جاری: مطالباتی که از سررسید آن بیش از دو ماه نگذشته باشد.

د - مطالبات غیرجاری: شامل مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول (موضوع بندهای ذ - ر - ز این ماده).

ذ - مطالبات سررسید گذشته: مطالباتی که از تاریخ سررسید بدهی و یا تاریخ قطع بازپرداخت اقساط، آن بیش از دو ماه گذشته و از شش ماه تجاوز ننموده است.

ر - مطالبات معوق: مطالباتی که بیش از شش ماه و کمتر از هجده ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع بازپرداخت اقساط، آن سپری شده است.

ز - مطالبات مشکوک‌الوصول: مطالباتی که بیش از هجده ماه از تاریخ سررسید و یا از تاریخ قطع بازپرداخت اقساط آن سپری شده است.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

۱۵۳۹۶۵

ت ۴۱۴۹۸ هـ

شماره .....

تاریخ ۳۰/۱/۳۸۸

۱ - مطالبات سوخت شده : آن بخش از مطالبات مؤسسه اعتباری که صرفنظر از تاریخ سررسید به دلایل متقن از قبیل فوت یا ورزتنکستگی بدهکار و یا علل دیگر قابل وصول نبوده و با رعایت ضوابط مربوط، به عنوان مطالبات سوخت شده تلقی شده است.

۲ - مهلت : مهلت دادن به بدهکاران برای بازپرداخت بدهی در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه.

۳ - تقسیط : قسط بندی بدهی بدهکارانی که مطالبات آنها در طبقات سررسید، گذشته، معوق و مشکوک الوصول قرار دارد.

ماده ۲ - مؤسسه اعتباری موظف است طبق این آیین نامه، برنامه نرم افزاری مطالبات خود را به گونه ای اصلاح نماید که انتقال مانده آن به مطالبات سررسید گذشته، معوق، مشکوک الوصول، سوخت شده و غیره به صورت نرم افزاری و خودکار انجام شود. آرایه تمامی خدمات و تسهیلات بانکی منوط به آرایه شماره ملی، کدپستی و شناسه ملی اشخاص حقوقی است تا اعمال تصمیمات مقرره در این آیین نامه براساس مشخصات یادشده کاملاً به صورت الکترونیکی انجام شود.

ماده ۳ - بانک مرکزی موظف است اطلاعات مربوط به مشتریان مؤسسه اعتباری از جمله اطلاعات مربوط به تمامی حسابهای مشتریان و اطلاعات مطالبات جاری و غیرجاری (شامل مبلغ و نوع مطالبات) را به صورت مستمر از مؤسسه اعتباری دریافت نماید. در صورت تقاضای مؤسسات اعتباری در اجرای ماده (۴) این آیین نامه، بانک مرکزی اطلاعات موردنیاز را در اختیار آنها قرار خواهد داد. دستورالعمل این ماده توسط بانک مرکزی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۴ - مؤسسه اعتباری موظف است قبل از اعطای هرگونه تسهیلات بانکی، با استعلام از بانک مرکزی، مانده بدهی اعم از جاری یا غیرجاری مشتریان به سیستم بانکی را برای اتخاذ تصمیم نسبت به تقاضای تسهیلات مدنظر قرار دهد.

ماده ۵ - مؤسسه اعتباری باید سیستمی را در تمامی شعب طراحی نماید که بر مبنای آن امکان جمع آوری اطلاعات (شامل مطالبات جاری و غیرجاری)، پایش تغییرات، آرایه گزاشه های به موقع در مورد پرتفوی مطالبات، جهت اقدامات مؤثر فراهم شود.

ماده ۶ - مؤسسه اعتباری موظف است با استفاده از کادر کارشناسی خود یا با بهره گیری از شرکتها و مؤسسات مشاوره ای، ضمن رعایت ضوابط در پرداخت تسهیلات، نظارت بر عملیات تعهدی گیرندگان تسهیلات را در اولویت امور قرار داده و برنامه ریزی در رعایت، انضباط برای پیگیری وصول مطالبات را در دستور کار خود قرار دهد.

تصویب نامه هیئت وزیران

- الف- دریافت وجه التزام (جریمه تأخیر تأدیه)، به موجب قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی بدون ربا - معسوم ۱۳۷۶ - معادل نرخ سود قراردادی به علاوه شش درصد (۰/۶) .
- ب- عدم اعطای هرگونه تسهیلات (عم از ارزی و ریالی).
- پ- عدم گشایش اعتبارات انسانی.
- ت- عدم تحویل دسته چک و افتتاح حساب جاری جدید.
- ث- محرومیت استفاده از تمامی تسهیلات و مشوق های صادراتی.
- تبصره - مؤسسات اعتباری موظفند قبل از اعطای تسهیلات، بانکی و یا انجام خدمات بانکی موضوع بندهای (ب) الی (ث) این ماده، نسبت به بد حساب بودن مشتری و عدم محرومیت متقاضی از این خدمات در سایر مؤسسات اعتباری، از بانک مرکزی استعلام نمایند.
- ماده ۱۲- مؤسسات اعتباری موظفند از تاریخ ابلاغ این آیین نامه قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه ای تنظیم نمایند که وجه التزام تأخیر تأدیه برای تمامی تسهیلات، ریالی و ارزی از تاریخ سررسید و نسبت به مانده بدهی علاوه بر نرخ سود بخش اقتصادی موردنظر به صورت شروط ضمن عقد، به شرح زیر دریافت شود:
- الف- تا قبل از آنکه در سرفصل مطالبات سررسید گذشته قرار بگیرند (کمتر از دو ماه) معادل شش درصد (۰/۶).
- ب- پس از انتقال به مطالبات سررسید، گذشته و تا قبل از ورود به سرفصل معوق (بیش از دو ماه و کمتر از شش ماه) معادل هشت درصد (۰/۸).
- پ- پس از انتقال به سرفصل مطالبات معوق و تا سه ماه پس از آن (بیش از شش ماه و کمتر از نه ماه) معادل ده درصد (۰/۱۰).
- ت- در صورتی که مطالبات بیش از سه ماه در سرفصل مطالبات معوق باقی مانده و هنوز به سرفصل مطالبات مشکوک الوصول انتقال نیافته باشد (بیش از نه ماه و کمتر از هجده ماه) معادل دوازده درصد (۰/۱۲).
- ث- در صورتی که مطالبات به سرفصل مطالبات مشکوک الوصول انتقال یابند معادل چهارده درصد (۰/۱۴).
- ماده ۱۳- در خصوص قراردادهای کمتر از پانصد میلیون (۵۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال، برای تمامی حالت های ماده (۱۲) وجه التزام تأخیر تأدیه معادل شش درصد (۰/۶) به علاوه نرخ سود بخش اقتصادی در نظر گرفته می شود.

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۱۴- مؤسسات اعتباری موظفند به منظور کاهش مطالبات معوق و افزایش امکان وصول اقساط، از تاریخ ابلاغ این آیین نامه قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه ای منعقد نمایند که مشتری، افراد تحت تکفل وی، ضامن و یا ضامنین با شرط ضمن عقد به طور غیرقابل رجوع به مؤسسه اعتباری اختیار دهد که هرگونه مطالبات خود اعم از مستقیم و یا غیرمستقیم را پس از سررسید و در صورت عدم پرداخت، از موجودی هر یک از حسابها (ریالی و ارزی)، اموال و اسناد آنان نزد مؤسسه اعتباری و یا سایر مؤسسات اعتباری رأساً و بدون نیاز به حکم قضایی یا اجرایی برداشت نموده و به حساب بدهی مشتری منظور نماید. در صورتی که وجوه به صورت ارزی باشد، مؤسسه اعتباری آن را برداشت و به نرخ روز محاسبه می نماید. مشتری، افراد تحت تکفل وی، ضامن و یا ضامنین در صورت اقدام مؤسسه اعتباری به شرح یادشده حق هرگونه اعتراض و طرح دعوی را از خود سلب می نماید. مؤسسات اعتباری موظفند در صورت تعویق مطالبات، مراتب را به بانک مرکزی اعلام نمایند و بانک مرکزی بلافاصله دستور لازم را به مؤسسات اعتباری مربوط اعلام می نماید. مؤسسات اعتباری موظفند پس از دستور بانک مرکزی نسبت به افساد حسابهای بدهکار و برداشت از آنها به میزان بدهی مشتری و واریز به مؤسسه اعتباری ذینفع اقدام نمایند. اقدام مؤسسه اعتباری ذینفع می تواند قبل و یا بعد از سیاستهای تشویقی موضوع ماده (۱۵) صورت گیرد.

ماده ۱۵- مؤسسه اعتباری مجاز است به منظور تشویق بدهکاران (اعم از ارزی و ریالی) به بازپرداخت مانده بدهی، سیاستهای تشویقی زیر را در مورد این اشخاص اتخاذ نماید:
الف- رفع محرومیت های مندرج در بندهای (ب) الی (ث) ماده (۱۱) مشروط به تسویه بدهی در تمامی مؤسسات اعتباری.

ب- بخشش جریمه قراردادی تأخیر تأدیه دین، حداکثر بیخ میزان مابه التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین مندرج در قرارداد مربوط و نرخ سود تسهیلات اعطایی، با تصویب هیئت مدیره، مشروط بر اینکه مشتری ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه نسبت به تسویه بدهی های خود اقدام نماید.

تبصره - در موارد استثنایی در بخش تولیدی، هیئت مدیره می تواند نسبت به بخش حداکثر پنجاه درصد (۵۰٪) جرایم موضوع ماده (۱۲) اقدام نماید. مشروط بر اینکه بدهکار تمامی بدهی خود را نقداً تسویه نماید.

ج- به منظور بازگشت مناسب اصل و منافع حاصل از مطالبات غیرجاری ارزی، علاوه بر سیاستهای تشویقی یادشده هیئت مدیره مؤسسه اعتباری می تواند پس از انجام بررسیهای لازم، تدابیری اتخاذ

تصویب نامه هیئت وزیران

نماید که بدهکاران ارزی که مطالبات آنها مربوط به تاریخ قبل از ابلاغ این آیین نامه بوده و نتوانسته اند مطابق با ضوابط حاکم بر مطالبات مربوطه، تعهدات خود را ایفا کنند، بتوانند دیون خود را به ریال پرداخت نمایند، مشروط بر اینکه هیچگونه منع قانونی برای تبدیل مطالبات ارزی آنان به ریال وجود نداشته باشد و بازپرداخت تسهیلات اعطایی براساس قانون بر حسب ارز الزام آور نشده باشد.

تبصره ۱- در این گونه موارد مبلغ ارزی اصل دین، به نرخ روز پرداخت وجه، توسط مؤسسه اعتباری تسعیر شده و وجه التزام تأخیر دیه به ترتیب مقرر شده در چارچوب قرارداد دریافت می شود.
تبصره ۲- در مواردی که گیرندگان تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی ضوابط مقرر در مصوبه شماره ۹۳۶۰۹/ت ۳۶۲۱۲ ک مورخ ۱۳۸۷/۶/۱۰ را ملاک عمل قرار دهند، طبق ضوابط مصوبه یادشده عمل خواهد شد.

ماده ۱۶- مؤسسه اعتباری موظف است ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، لیست کامل مطالبات معوق بیش از پنج میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال یا معادل ارزی آن را تهیه نموده و ضمن ارائه فهرست و جزئیات اطلاعات بدهکاران، گزارش عملکرد خود (براساس برنامه زمان بندی مصوب هیئت مدیره برای وصول مطالبات غیرجاری در هر مورد) را به صورت ماهانه به بانک مرکزی منعکس نماید.

تبصره - سقف مبلغ یاد شده در صورت لزوم توسط بانک مرکزی مورد تجدید نظر قرار می گیرد.

ماده ۱۷- مدیران و کارکنانی که در اثر تقصیر در انجام وظایف و یا عدم رعایت مقررات، موجب افزایش مطالبات غیر جاری می شوند، اعم از کسانی که در مراحل تصویب تسهیلات نقش داشته اند، رئیس و معاون شعبه، مسئول اعتبارات و کارشناس ذی ربط و غیره مسئول بوده و بر اساس مقررات راجع به تخلفات اداری و انتظامی و سایر مقررات لازم الاجرا با آنان رفتار می شود.

تبصره ۱- مؤسسه اعتباری موظف است در خصوص تسهیلات معوق بیش از یک میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال، ضمن انجام اقدامات قانونی و ارائه گزارش عملکرد، فهرست کارکنانی که در مراحل تصمیم گیری و پرداخت تسهیلات سهل انگاری نموده اند را به همراه اقدامات تنبیهی صورت گرفته هر سه ماه یکبار به بانک مرکزی ارسال نماید.

تبصره ۲- مؤسسه اعتباری می تواند بر اساس دستورالعملی که به تصویب هیئت مدیره می رسد، برای کارکنانی که نقش موثر در وصول مطالبات غیر جاری دارند، یا موفق به شناسایی و

تصویب نامه هیئت وزیران

نماید. انجام اقدامات یاد شده منجر به توقف در عملیات اجرایی موسسه اعتباری در خصوص اخذ مطالبات و یا تملک وثایق نمی باشد.

ماده ۲۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی با همکاری وزارت دادگستری پیگیری لازم را برای تشکیل دادگاه های خاص و ایجاد عنوان کارشناس رسمی دادگستری در امور بانکی و گزینش اشخاص واجد شرایط با تخصص های امور اعتباری، امور ارزی و خدمات الکترونیکی را به عمل آورند. به نحوی که رسیدگی به پرونده های سیستم بانکی جهت وصول مطالبات تسهیل گردد.

ماده ۲۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی موظفند برای پوشش ریسک تسهیلات اعطای موسسات اعتباری اقدامات زیر را انجام دهند:

الف - ایجاد و طراحی ساز و کار پوشش ریسک تسهیلات موسسات اعتباری از طریق ایجاد موسسات بیمه و یا تضمین اعتبار و با سایر طرق مقتضی ظرف شش ماه.

ب - ارائه طرح جامع بیمه انواع تسهیلات با همکاری موسسات بیمه به هیئت وزیران ظرف سه ماه.

پ - اقدام به راه اندازی و آغاز به کار موسسه رتبه بندی و اعتبار سنجی مشتریان موسسات اعتباری ظرف سه ماه.

تبصره - انجام اقدامات فوق نافذ و وظیفه موسسه اعتباری در اخذ وثایق و تضمینات لازم نیست.

ماده ۲۳- موسسه اعتباری موظف است به منظور انعکاس صحیح تر دارایی ها در ترازنامه، مطالبات موضوع این آیین نامه را که به دلایل متقن از قبیل ورشکستگی یا علل دیگر قابل وصول نباشد پس از تصویب هیئت مدیره و با توجه به ضوابط مربوطه به عنوان مطالبات سوخت شده تلقی و مطابق با استانداردهای حسابداری در حساب های مربوط عمل نموده و گزارش سالانه آن را به مجمع عمومی ارائه نماید. سوابق و مستندات این گونه مطالبات باید به مدت ده سال نگهداری شود. انقضای این مدت نافذ حقوق موسسه اعتباری جهت استیفای مطالبات نخواهد بود.

تبصره ۱- بانک مرکزی موظف است با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف دو ماه از ابلاغ این آیین نامه دستور العمل شرایط و ویژگی های بدهی های سوخت شده را جهت انتقال به سرفصل مطالبات سوخت شده، تدوین و ابلاغ نماید.

تبصره ۲- مجمع عمومی موسسه اعتباری می تواند تمام یا بخشی از اختیارات موضوع این ماده را به هیئت مدیره تفویض نماید.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۲۴ - وزارت دادگستری موظف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ترتیبی اتخاذ نماید تا نسبت به تسهیل و تسریع پرونده هایی که جهت صدور اجرائیه برای وصول مطالبات به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ارجاع شده ، اقدام شود.

ماده ۲۵ - موسسه اعتباری موظف است پس از تصویب این آیین نامه با اتخاذ تدابیر لازم نسبت به اطلاع رسانی مناسب در خصوص مفاد این آیین نامه به تمامی اشخاص دارای مطالبات غیر جاری اقدام نماید.

ماده ۲۶ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در صورت لزوم دستور العمل های مورد نیاز این آیین نامه را تهیه و جهت اجرا به موسسات اعتباری ابلاغ نماید.
این آیین نامه جایگزین تصویب نامه شماره ۱۷۵۰۵۱/ت/۲۲۷ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰ و مصوبه شماره ۳۳۰۴۷/ت/۲۶۲۱۲ ک مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۵ می شود.

محمد رضا رحیمی
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضائیه، دفتر رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، دفتر معاون اول رئیس جمهور، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور، معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، معاونت اجرایی رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، اداره کل قوانین و مقررات کشور، اداره کل حقوقی، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، استانداریهای سراسر کشور، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.